

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Philippus Gastelaarsstraat 13

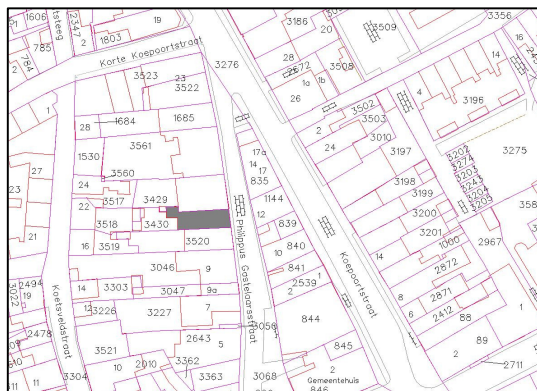
Monumentnummer : GM050

Straat : Philippus Gastelaarsstraat
Huisnummer : 13
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 BH

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 3430

Naam object : ---
Bouwjaar : 1884
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 26-11-2012
Datum aanwijzing : 19-11-2013

Situering

Pand gelegen aan de Philippus Gastelaarsstraat in het noordelijk deel van de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voorgevel langs de straat met voor het pand een bakstenen stoep. Het heeft links en rechts een drupstrook.

Opbouw

Tweelaags pand met twee woonhuizen met schilddaken achter één gevel met dwarschild op een rechthoekige plattegrond. Van het pand is nummer 13 geheel onderkelderd, het object heeft een begane grond, een verdieping en een zolder onder twee schilddaken.

Historie

De Philippus Gastelaarsstraat heette voorheen Achter den Beitel en Beitelstraat en maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De straat is gelegen tussen de Roggestraat en de Koepoortstraat.

Beknopte bouwgeschiedenis

Afgaande op de kadastrale minuut stond ter plaatse van de huidige adressen Ph. Gastelaarsstraat 11 en 13 in 1832 reeds een fors huis. Dit huis kreeg in de tweede helft van de negentiende eeuw het huidige aanzien. In het pand zijn kelders en muren van een oudere voorganger bewaard gebleven. In 2007 is een uitbouw aan de achterzijde gerealiseerd.

Exterieur

Het huis heeft een wit gepleisterde, bakstenen voorgevel van zes vensterassen breed op een grijs geverfde plint. In de stoep voor nummer 13 zijn twee gemetselde kelderlichten met roosters opgenomen. Alle vensters zijn uitgevoerd met T-schuiframes en houten, grijs geverfde lekdorpels. Philippus Gastelaarsstraat 11 heeft de entree links en is uitgevoerd met een bewerkte paneeldeur met enkelruits bovenlicht. Nummer 13 heeft de entree geheel rechts en is van een viervaks paneeldeur voorzien met gietijzeren roosters in de twee verticale middelste vakken en een enkelruits bovenlicht met een gietijzeren levensboom. Voor de entree een (recent vervangen) hardstenen stoep van één trede.

De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdgestel bestaande uit een architraaf, fries en een geprofileerde kroonlijst. Boven de tweede en vijfde vensteras zijn in het voorste dakschild twee identieke dakkapellen met draairamen opgenomen met plat dak en zinken zijwangen. De dakkapellen hebben aan de dakrand een omlopende geprofileerde lijst en zijn voorzien van eenvoudig vormgegeven oren. Het geheel geeft de gevel een sober classicistisch voorkomen. Het voorste dakvlak is belegd met grijs gesmoorde, opnieuw verbeterde Hollandse dakpannen.

De achtergevel van nummer 13 is op de begane grond voorzien van een in 2007 gerealiseerde uitbouw onder plat dak. De achtergevel is rond 1970 samen met de gevel van nummer 11 volledig vervangen en boven de uitbouw uitgevoerd in schoon metselwerk en voorzien van vier vensters met draairamen met klapramen in de bovenlichten. Ze worden ontlast met strekken. Aan de onderzijde zijn lekdorpelstenen toegepast. De kozijnen en ramen zijn recent alle vervangen. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een houten bakgoot. Boven de goot zijn twee dakschilden met dakkapellen aanwezig. De dakvlakken zijn hier met roodbakkende oude Hollandse dakpannen belegd.

Interieur

Kelder: De kelder wordt bereikt door middel van een gemetselde bakstenen trap onder de trap naar de verdieping. De kelder bestaat uit twee tonggewelfde ruimten achter elkaar, de achterste ruimte wat smaller en ondieper dan de voorste kelder. Het voorste

deel van het huis is ook onderkelderd, maar is in gebruik en toegankelijk vanuit Philippus Gastelaarsstraat 11. De kelder heeft een vloer van oude plavuizen en bakstenen.

Begane grond: De indeling bestaat uit een gang rechts met een vertrek aan de straatzijde en het trappenhuis erachter. De constructie is nergens in het zicht. De gang voert naar achteren waar woonkamer en keuken zijn gesitueerd. De kamer aan de straatzijde wordt van daglicht voorzien door schuifvensters met binnenluiken en vensterbanken. Het vertrek is toegankelijk middels een drievaks paneeldeur en heeft een vlak stucplafond. De gang is belegd met moderne marmeren plavuizen en bezit een fraaie tochtdeur met paneel in het onderste vak en decoratief geëtste ruit in het bovenste vak. Halverwege de gang voert een bordestrap met gedecoreerde, vierkante trappaal en gietijzeren balusters naar de eerste verdieping. Langs de trap kan een toilet worden bereikt alsmede de toegang tot de kelder onder de trap. Het toilet heeft aan de zijde van nummer 11, laag bij de vloer, een met een rondboog afgesloten nis met luikspinning. De kamer aan de achterzijde heeft de breedte van het huis en is in 2007 naar achter uitgebreid door middel van een uitbouw en is van nieuwe afwerkklagen voorzien. Opmerkelijk is een met een rondboog afgesloten nis in de rechter bouwmuur, waarin tevens een aantal kaarsnissen zijn opgenomen, twee in de gang. Rechtsachter sluit de moderne keuken met een open verbinding aan op de woonkamer.

Eerste verdieping: De indeling van de verdieping dateert mogelijk nog uit de bouwtijd en heeft de gang rechts en het trappenhuis centraal links met een kamer aan de voor- en achterzijde met een alkoofkamer ertussen. De afwerking van de vertrekken is hier rond 1970 geheel vernieuwd. De constructie is nergens in het zicht. Tegenover de trap is een toilet waarin een vergelijkbare, met rondboog afgesloten nis aanwezig is als op de begane grond.

Aan de straatzijde zijn in het verleden twee kleinere kamers samengevoegd, herkenbaar aan de omtimmerde balk ter plaatse van een doorgebroken muur en de twee ongedecoreerde stucplafonds.

Zolder: de bordestrap voert naar de zolder. De kapconstructie is vrijwel volledig afgewerkt met plaatmateriaal, maar is van een zelfde opzet als het linker buurpand en bestaat uit een gordingenkap, die wordt opgevangen door een viertal grenen A-spanten met gespijkerde halfhoutse verbindingen. Aan de straatzijde zijn twee kreupele spanten op sloffen toegepast. In de achterste kamer bestaat het dakbeschot deels uit kraaldelen. De zolder is aan de straatzijde en aan de achterzijde voorzien van een dakkapel.

Bouwdossiers

Ca. 1890	Herbouw nummers 11 en 13 (ongedateerde tekening)
Ca. 1970	Herbouw achtergevels nummers 11 en 13 en verbouwing interieur
18-4-2007	Uitbreiding met een uitbouw

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Philippus Gastelaarsstraat 13 Doesburg*, 17-5-1990 (adviesnr. 131)

Waardering

Het pand dateert uit het laatste kwart van de negentiende eeuw en is op onderdelen goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur in combinatie met de ligging in de straatwand, de oude delen van het casco (kelders en bouwmuren met name in nummer 13) en enkele onderdelen van de afwerking van het huis, zoals het trappenhuis en de vensters in de voorkamer op de begane grond. Deze waarden staan in contrast met de volledig vervangen achtergevel en de in het verleden goeddeels vernieuwde afwerkingen van begane grond en eerste verdieping.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als gaaf bewaard gebleven helft van een dubbele gevel uitgevoerd in sober pleisterklassicisme, daterend uit het laatste kwart van de negentiende eeuw.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving in combinatie met de bewaard gebleven drupstrook rechts..

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een woonhuispand voor de gevoede middenklasse uit het laatste kwart van de negentiende eeuw.